

Još jedan u nizu problema za osobe s invaliditetom: Posla i radnika ima, radnih asistenata koji im trebaju – nema

14. PROSINCA 2022.

Freepik, ilustracija

Šanse da će mladi s intelektualnim teškoćama, koji uspješno završe srednjoškolsko obrazovanje, pronaći posao na području Virovitičko-podravske županije, za sada su vrlo male. Posebno se to vidi u činjenici da niti jedan od ovogodišnjih devet maturanata Centra za odgoj, obrazovanje i rehabilitaciju Virovitica (COOR) koji su se školovali za zanimanje pomoćni krojač i pomoćni kartonažer, nije pronašao posao u struci.

Kako kaže ravnateljica COOR-a Stanislava Đurčević, neki od njih rade na obiteljskoj poljoprivredi, no to nije posao za koji su se školovali.

– Djeca iz autističnog spektra koja imaju problem u socijalnoj komunikaciji, intelektualno i po svojim drugim sposobnostima mogu završiti srednju školu i obavljati pojedina zanimanja, ali ta socijalna komunikacija im je prepreka za zapošljavanje. Tržište rada kod nas još uvijek nije dovoljno senzibilizirano da bi zaposlilo osobe s autističnim spektrom. Iako bi bili odlični radnici, nažalost ne dobiju priliku – kaže S. Đurčević, dodajući kako bi postojanje radnih asistenata na ovom području sve promijenilo.

– Vidimo da ti mladi zaista nauče svoje zanimanje, imaju volju i želju raditi. Stvarno smatram da ih dobro osposobimo. To potvrđuju i tvrtke Grafiti Becker i Grafoprojekt kod kojih idu na praksu te Sax-design kod kojih idemo u stručne posjete. No ne možemo bježati od toga da oni imaju teškoće i da njima treba pomoć. Tu su potrebni radni asistenti koji bi bili poveznica između njih i poslodavaca – kaže S. Đurčević.

RADE U SKLADIŠTIMA, TRGOVINAMA, PROIZVODE ZA TRŽIŠTE

Dobar primjer kako postojanje radnih asistenata mijenja cjelokupnu priču je onaj iz Zagreba. Centar za inkluzivne radne aktivnosti (CIRA), neprofitna organizacija koja osobama s intelektualnim teškoćama omogućava uključivanje u svijet rada ima izvrsno iskustvo.

Trenutno provode programe u kojima svojim korisnicima omogućuju podršku u radnim aktivnostima na otvorenom tržištu rada ili u posebnim uvjetima. Za teže zapošljive korisnike uspostavili su Radni/dnevni centar u kojemu ih pripremaju za rad na otvorenom tržištu rada kroz izrađivanje unikatnih rukotvorina, čime korisnici usavršavaju svoje radne i socijalne vještine. S druge strane, od svog osnutka 2004. godine, stvorili su impozantnu mrežu poslovnih subjekata koji su u svoje radne sredine, u sklopu programa radnih aktivnosti, uključili preko 150 osoba s intelektualnim teškoćama.

-U ovaj program trenutno je uključeno 50-ak osoba s intelektualnim teškoćama kod 10-ak poslodavaca na 26 lokacija. Neke osobe obavljaju radne aktivnosti kontinuirano i desetak godina kod istog poslodavca – kažu iz CIRA-e.

Objašnjavaju kako te radne aktivnosti uglavnom obuhvaćaju pomoćne poslove kao što su rad u proizvodnim pogonima i skladištima na slaganju i pakiranju robe, u trgovinama na popunjavanju polica, slaganju i čišćenju artikala, kao i pomoćni poslovi na čišćenju i održavanju te u knjižnicama na razvrstavanju i poravnavanju knjiga na policama.

Sve te radne aktivnosti obavljaju uz podršku njihovih radnih asistenata te stručnu podršku koordinatora radnih aktivnosti i ostalih stručnih osoba udruge, sve s ciljem osposobljavanja za samostalan rad i pronalaženje zaposlenja. U tome su i uspjeli. Naime, četiri korisnika su uspješno zasnovala radni odnos nakon svojeg angažmana u radnim aktivnostima.

Treba naglasiti kako se ovi hvalevrijedni programi financiraju iz donacija pravnih osoba, vlastitih sredstava i djelomično iz projekata.

FOTO: CENTAR ZA INKLUZIVNE RADNE AKTIVNOSTI

Još jedan primjer dobre prakse je i URIHO – Ustanova za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom, također u Zagrebu. Ondje je trenutno zaposleno nešto više od 500 djelatnika, od čega oko 60 posto čine osobe s invaliditetom. Proizvode i prodaju radno-zaštitnu odjeću i obuću, kožnu galanteriju, proizvode od keramike i metala te niz različitih drugih gotovih proizvoda. Primjer je to rješenja u kojemu osobe s teškoćama uz pomoć osoba bez teškoća pokazuju kako mogu biti zaista kvalitetna radna snaga.

Kratak je ovo uvid u izvrsno osmišljene programe koji zaista mijenjaju živote osobama s intelektualnim teškoćama. Takve ili slične inicijative bile bi prekretnica na području Virovitičko-podravske županije.

NEDOSTAJE ORGANIZIRANI PRIJEVOZ

No, kako to inače biva, nisu nedostatak radnih asistenata i nedovoljna socijalna osjetljivost poslodavaca jedini problemi koji se javljaju, kaže ravnateljica COOR-a Stanislava Đurčević.

– Velik problem stvaraju i teže obiteljske okolnosti i život na ruralnom području. Mislim da bi se poslodavci, s obzirom na poticaje koje imaju preko Zavoda za zapošljavanje, možda i odlučili na zapošljavanje, no kao problem se pokazalo putovanje na posao. To je još jedan problem na koji nemamo odgovor.

Imali smo situaciju kada je poslodavac bio zainteresiran za zapošljavanje našeg učenika koji je kod njega bio na praksi, no onda se javio problem oko prijevoza. Bilo bi odlično kad bi se netko pozabavio tim problemom, kad bi postojao kombi kojim bi se ti mladi ljudi svakodnevno odvezli na posao i vratili kući. Slično usluzi koju naši učenici svakodnevno imaju u našoj školi za dolazak na nastavu. To bi se moglo isfinancirati putem fondova, no potreban je netko tko će napraviti taj korak koji mi kao škola ne možemo – kaže S. Đurčević.

Naravno, nije sve u potpunosti crno kada je riječ o zapošljavanju osoba s invaliditetom, među kojima i osoba s intelektualnim teškoćama na ovom području. Pozitivan primjer su tvrtke Flora VTC i Grafiti Becker.

POZITIVNI PRIMJERI KOJI RUŠE PREDRASUDE

U tvrtki Flora VTC već duži niz godina zaposlene su četiri osobe s invaliditetom koje rade na različitim radnim mjestima, od rukovodećih, do radnika na fizičkim poslovima, poput utovara otpada i održavanja zelenih površina. Prema riječima upravitelja tvrtke Flora VTC Vladimira Šuška sve ih odlikuje visok stupanj posvećenosti poslu, odgovornosti, truda i zalaganja.

– Početna sumnjičavost i nezlonamjerno zadirkivanje od strane kolega preraslo je u zaista kvalitetne odnose. Međusobno se vole, iskreno poštuju i uvažavaju. Naši djelatnici s invaliditetom imaju taj status samo na papiru, ne postoji „oni“ i „mi“, nitko ne gleda razliku i nitko ne traži nikakva posebna prava, protekciju ili zaštitu – priča nam pozitivno iskustvo iz svoje tvrtke upravitelj V. Šušak.

Tvrtka Grafiti Becker, uz tvrtku Grafoprojekt, omogućava praksu učenicima COOR-a koji se školuju za zanimanje pomoćni kartonažer. Kako kaže izvršni direktor i voditelj tvrtke Vladimir Mijac, učenici na praksu dolaze jednom tjedno i do sada imaju jako dobra iskustva.

– To su mladi ljudi koji su dobili priliku i objeručke ju prihvatili, što se vidjelo kroz njihovu predanost poslu. Oni koji su prošli kroz naš sustav ili su i dalje u njemu, imali su ozbiljan pristup poslu i vrlo brzo su postali dio kolektiva – kaže V. Mijac i naglašava zadovoljstvo ostvarenom suradnjom s COOR-om.

– Svakako bih izdvojio nastavnika Vedrana Stanića koji je u ime COOR-a bio inicijator ove priče i na tome mu zahvaljujemo. On je vjerovao u tu djecu i dogovorom s nama im je omogućio da, osim teorijskog dijela, dožive i praktični dio onog što uče – kaže V. Mijac, a na pitanje o mogućnosti zapošljavanja jednog od bivših ili sadašnjih praktikanata kaže:

FOTO: COOR

– Za sad nismo zapošljavali nikoga od njih, što ne znači da u skoroj budućnosti ne budemo. To su mladi i vrijedni ljudi za koje sigurno postoji mjesto na tržištu rada pa tako i u našoj firmi – kaže V. Mijac.

Preostaje nada da će više poslodavaca slijediti primjer ovih dviju tvrtki te da će barem jedan od učenika uspjeti prijeći sve prepreke i zaposliti se.

(www.icv.hr, Mirjana Paradinović, Foto: Freepik, M. Paradinović, CIRA, COOR, arhiv)

Članak je napisan u okviru programa poticanja novinarske izvrsnosti Agencije za elektroničke medije. Dio je cjeline "Osobe s invaliditetom – Pomozimo im da više ne budu "nevidljive" u društvu".